Revista Universul Juridic ● nr. 2, februarie 2018, pp. 156-162

V. DIN JURISPRUDENȚA CCR

- **ABSTRACT**

Following the activity of the Constitutional Court, in February, the following ***decisions*** *(constitutional challenges granted) were published:* ***CCR Decision No. 759/2017*** *of 23 November 2017 on the constitutional challenge of the provisions of Article 56 paragraph (1) subparagraph c) second thesis, first hypothesis of the Labour Code,* ***CCR Decision No. 802/2017*** *of 5 December 2017 on the constitutional challenge of the provisions of Article 342 and Article 345 paragraph (1) of the Criminal Procedure Code,* ***Decision No. 840/2017*** *of 14 December 2017 on the constitutional challenge of the provisions of Article 35 paragraph (2) of the Bylaws of the Romanian Diplomatic and Consular Corps,* ***CCR Decision No. 33/2018*** *of 23 January on the constitutional challenge of the provisions of Article I sections 14, 18 and 22 of the Law amending and supplementing Law No. 304/2004 on the organisation of the judiciary, the* ***Decision of the Constitutional Court No. 32/2018*** *of 23 January 2018 on the constitutional challenge of the provisions of Article I sections 14, 18 and 22 of the Law amending and supplementing the Civil Servants Bylaws, the* ***Decision No. 21/2018*** *of 18 January 2018 on the constitutional challenge of the provisions of Article 352 paragraph (11) and paragraph (12) of the Criminal Procedure Code and the* ***Decision No. 22/2018*** *of 18 January 2018 on the constitutional challenge of the provisions of Article 102 paragraph (3) of the Criminal Procedure Code.*

NECONSTITUTIONALITATE (M. OF. NR. 108/05.02.2018): INCETAREA DE DREPT A CIM LA DATA COMUNICARII DECIZIEI DE PENSIE IN CAZUL PENSIEI DE INVALIDITATE DE GRADUL III

De Redacția ProLege

Decizia CCR	Actul normativ	Sumar
D.C.C. nr. 759/2017 (M. Of. nr. 108	**Art. 56 alin. (1) lit. c) teza a doua, prima ipoteză din Codul**	Curtea Constituțională, cu majoritate de voturi, a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56

din 5 februarie 2018)	**muncii**	alin. (1) lit. c) teza a doua, prima ipoteză din Codul muncii, şi a constatat că aceste dispoziții sunt neconstituționale, contravenind prevederilor art. 41 din Constituție, referitoare la dreptul la muncă, întrucât nu lasă la aprecierea părților raportului de muncă continuarea acestuia, ci instituie o cauză de încetare de drept a contractului individual de muncă, independent de voința părților.

În M. Of. nr. 108 din 5 februarie 2018, a fost publicată **Decizia CCR nr. 759/2017** din 23 noiembrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 alin. (1) lit. c) teza a doua, prima ipoteză din Legea nr. 53/2003 – Codul muncii.

Obiectul excepției de neconstituționalitate

Legea nr. 53/2003 (Codul muncii)

„Art. 56 („Încetarea de drept a contractului individual de muncă")

(1) Contractul individual de muncă existent încetează de drept:

c) (…) la data comunicării deciziei de pensie în cazul pensiei de invaliditate de gradul III (…)".

D.C.C. nr. 759/2017

Prin Decizia nr. 759/2017, Curtea Constituțională, a ***admis*** excepția de neconstituționalitate formulată în Dosarul nr. 27.722/3/2014 (nr. vechi 3.680/2016) al Curții de Apel Bucureşti – Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă şi asigurări sociale şi în Dosarul nr. 7.802/99/2015 al Curții de Apel Iaşi – Secția litigii de muncă şi asigurări sociale şi constată faptul că **dispozițiile art. 56 alin. (1) lit. c) teza a doua, prima ipoteză din Legea nr. 53/2003 – Codul muncii sunt neconstituționale.**

În argumentarea soluției de admitere pronunțate, Curtea a constatat că prevederile art. 56 alin. (1) lit. c) teza a doua, prima ipoteză din Codul muncii contravin prevederilor art. 41 din Constituție, referitoare la dreptul la muncă, întrucât nu lasă la aprecierea părților raportului de muncă continuarea acestuia, ci instituie o cauză de încetare de drept a contractului individual de muncă, independent de voința părților.

Într-o **opinie separată** se consideră că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 alin. (1) lit. c) teza a II-a, prima ipoteză din Legea nr. 53/2003 – Codul muncii trebuia să fie respinsă ca neîntemeiată, pentru următoarele considerente:

Încetarea de drept a contractului individual de muncă poate fi definită ca desființarea raporturilor juridice de muncă, prin efectul legii, în cazurile expres şi limitativ prevăzute de legiuitor, ca urmare a producerii unui act sau fapt juridic fără legătură cu voința părților contractante, care determină imposibilitatea obiectivă a executării obligațiilor derivate din încheierea contractului individual de muncă.

Cu alte cuvinte, încetarea de drept a contractului individual de muncă nu este determinată de o manifestare de voință a părților în sensul finalizării raportului de muncă, ci are loc, prin efectul legii, ca urmare a intervenirii unei situații de fapt prevăzute de lege, care nu mai permite continuarea raporturilor de muncă în condițiile inițiale, independent de voința angajatului sau a angajatorului.

Potrivit legii, persoana încadrată în gradul III de invaliditate a pierdut cel puțin jumătate din capacitatea de muncă, putând să presteze o activitate profesională, corespunzătoare a cel mult jumătate din timpul normal de muncă [art. 69 lit. c) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice]. Rezultă, astfel, că, urmare a unei decizii medicale prin care se constată invaliditatea de gradul III, se modifică, în mod evident, unul dintre elementele esențiale ale contractului individual de muncă, respectiv acela privind timpul de muncă. Este o modificare independentă de voința salariatului sau a angajatorului, stabilită prin lege.

Atât practica instanțelor de judecată, cât şi doctrina au subliniat faptul că, în ceea ce priveşte încetarea de drept a contractului de muncă la data comunicării deciziei de pensie, în cazul pensiei de invaliditate de gradul III, se face distincție între încetarea contractului de muncă şi emiterea deciziei angajatorului prin care se constată această încetare. Astfel, încetarea intervine la momentul comunicării deciziei de pensionare către angajat, pe baza unor înscrisuri medicale, şi nu la momentul comunicării deciziei de pensionare către angajator[1]. Cum efectele se produc în virtutea legii, contractul de muncă încetează în chiar momentul apariției cauzei de încetare, fără să mai fie nevoie de vreo formalitate ori să intervină un act al angajatorului[2]. Chiar dacă s-ar scurge o perioadă de timp între momentul comunicării deciziei de pensionare de către casa de pensii asiguratului şi momentul comunicării deciziei de către salariat angajatorului, această situație nu poate duce la concluzia inaplicării prevederilor art. 56 din Codul muncii, în condițiile în care obligația informării angajatorului asupra emiterii deciziei de pensionare pe caz de invaliditate subzistă în sarcina salariatului [art. 56 alin. (2) din Codul muncii]; continuarea raporturilor de muncă până la data emiterii deciziei angajatorului, chiar dacă ar putea prezuma un acord tacit al acestuia, este lipsită de

relevanță, întrucât încetarea de drept intervine independent de voința părților. Această situație are ca efect încetarea drepturilor şi obligațiilor convenite de către părți prin contractul individual de muncă, o nouă convenție impunând ad validitatem o formă scrisă, potrivit prevederilor art. 16 din Codul muncii.

Prevederile art. 118 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 263/2010 permit pensionarului de invaliditate de grad III să realizeze venituri, dar dispozițiile art. 56 alin. (1) lit. c) teza a II-a, prima ipoteză din Codul muncii, în varianta actuală, sunt pe deplin aplicabile, întrucât textul din Legea nr. 263/2010 nu se referă la realizarea unor venituri prin continuarea contractului de muncă. Aşadar, la data comunicării către salariat a deciziei de acordare a pensiei de invaliditate gradul III, raporturile de muncă stabilite cu salariatul pensionar încetează de drept, prin efectul legii, independent de voința părților, urmând ca, în situația în care ambele părți convin continuarea/începerea raporturilor de muncă, să intervină un acord expres, manifestat în formă scrisă, aşa cum impune textul de lege. Mai mult, în actuala reglementare, faptul că pensionarii de invaliditate de gradul III pot cumula pensia cu veniturile realizate dintr-o activitate profesională reprezintă doar o facultate pentru pensionar, fără a constitui o obligație legală pentru angajator de a menține postul fostului salariat, mai ales că, în aceeaşi perioadă în care a intervenit invaliditatea de gradul III a salariatului, angajatorul său se poate confrunta şi cu necesitatea de a lua anumite măsuri de politică salarială pentru a face față realităților economice, cum ar fi, de exemplu, concedierea colectivă[3].

De principiu, relațiile de muncă se bazează pe bună-credință [art. 8 alin. (1) din Codul muncii], însă în opinia separată se apreciază că soluția Curții Constituționale lasă deschisă calea salariatului căruia i s-a comunicat decizia de pensionare pentru invaliditate de gradul III şi care „uită" să informeze angajatorul cu privire la acest fapt, de a continua raporturile de muncă astfel cum au fost stabilite inițial şi de a încasa şi drepturile de pensie, ceea ce se poate converti în nerespectarea dispozițiilor art. 114 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 263/2010, care prevăd expres că plata pensiei se suspendă în cazul în care pensionarul încadrat în gradul III se angajează cu depăşirea a jumătate din programul normal de lucru (maximul legal). Or, acest text se constituie într-o măsură de protecție a persoanelor care, din motive independente de voința lor, şi-au pierdut cel puțin jumătate din capacitatea de muncă, situația fiind, de altfel, constatată prin documente medicale. Pe cale de consecință, încetarea de drept a contractului de muncă în cazul constatării invalidității de gradul III semnifică îndeplinirea obligației statului [de drept, democratic şi social, aşa cum este definit în termenii art. 1 alin. (3) din Constituție] de a interveni legal în sprijinul celui care şi-a pierdut cel puțin jumătate din capacitatea de muncă, printr-o măsură care să împiedice continuarea raporturilor de muncă ale salariatului conform contractului inițial, în detrimentul sănătății sale. Pentru a se evita o astfel de situație, au fost necesare

aceste norme imperative, pentru că, în caz contrar, părțile ar avea posibilitatea să deroge de la ele prin acordul lor de voință, ceea ce ar permite şi angajatorului să îşi impună punctul de vedere şi să dicteze modalitatea de continuare a raporturilor de muncă, respectiv să impună continuarea raporturilor de muncă stabilite inițial, inclusiv programul normal de lucru de 8 ore.

Având în vedere considerațiile teoretice expuse în opinia separată, se apreciază că declararea textului art. 56 alin. (1) lit. c) teza a II-a, prima ipoteză din Codul muncii ca neconstituțional are ca efect direct forțarea angajatorului de a-l menține în activitate pe pensionarul de invaliditate de gradul III, prin efectul legii. Or, o asemenea interpretare eludează în mod evident dispozițiile art. 1.266 alin. (2) din Codul civil, privind interpretarea contractelor după voința concordantă a părților, potrivit cărora „La stabilirea voinței concordante se va ține seama, între altele, de scopul contractului, de negocierile purtate de părți, de practicile statornicite între acestea şi de comportamentul lor ulterior încheierii contractului".

Prevederile art. 56 alin. (1) lit. c) teza a II-a, prima ipoteză din Codul muncii cu privire la încetarea de drept a contractului de muncă vizează evident contractul de muncă inițial şi nu exclud posibilitatea încheierii unui nou contract de muncă. Considerăm că prin reglementarea în vigoare nu se înfrânge libertatea de voință a părților raportului de muncă prin lipsirea lor de posibilitatea de a decide asupra continuării contractului individual de muncă în noile condiții, ci, din contră, se permite încheierea unui nou contract de muncă, în temeiul libertății muncii, cu acelaşi angajator sau cu altul.

Este adevărat că, aşa cum a subliniat Curtea Constituțională în jurisprudența sa, „odată dobândit un loc de muncă, acesta trebuie să se bucure de o serie de garanții care să-i asigure stabilitatea, neputând fi conceput că prevederile constituționale ar asigura libertatea de a obține un loc de muncă, dar nu şi garantarea păstrării acestuia" [a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 279 din 23 aprilie 2015 (M. Of. nr. 431 din 17 iunie 2015)], dar aceste garanții nu trebuie absolutizate, pentru că reglementările legale care urmăresc asigurarea stabilității raporturilor juridice de muncă, a drepturilor şi obligațiilor angajaților şi angajatorilor au menirea să asigure desfăşurarea raporturilor juridice de muncă într-un cadru legal, judicios, echitabil, dar trebuie să asigure apărarea deopotrivă a intereselor legitime atât ale salariaților, cât şi ale angajatorilor [a se vedea Decizia nr. 506 din 4 octombrie 2005 (M. Of. nr. 982 din 4 noiembrie 2005)]. Modificarea contractului individual de muncă, urmare a invalidității de gradul III a salariatului, nu se poate transforma într-o modificare unilaterală, lipsită de negociere între părți, pe baza unor criterii subiective.

Păstrarea în activitate a pensionarului de invaliditate de gradul III nu corespunde, neapărat, nevoii de păstrare a asiguraților cât mai mult în masa activă a populației, cu consecința menținerii unui număr cât mai mare de contribuabili la fondul asigurărilor sociale, întrucât ceea ce interesează este cuantumul asigurărilor

sociale, iar un simplu calcul aritmetic demonstrează că, în condițiile în care procentul aplicabil contribuțiilor de asigurări sociale este identic, o persoană angajată cu normă întreagă contribuie în valoare netă mai mult la fondul asigurărilor sociale decât o persoană care nu poate fi angajată, potrivit legii, decât cu normă parțială, de maximum 4 ore, aşa cum este pensionarul de invaliditate de gradul III. Cu alte cuvinte, nici din această perspectivă nu se poate interzice dreptul angajatorului de a beneficia de o forță de muncă completă, corespunzătoare nevoilor sale, în condițiile în care au intervenit elemente independente de voința sa (invaliditatea de gradul III a angajatului), care nu numai că nu au fost avute în vedere la încheierea contractului de muncă inițial, dar impun şi modificarea unor elemente esențiale ale raporturilor de muncă originare.

Pierderea capacității de muncă, deşi doar parțială, constituie o modificare importantă a unuia dintre elementele esențiale ale contractului individual de muncă, cu privire la durata timpului de muncă, şi care nu se poate transforma într-o obligație a angajatorului de a păstra contractul de muncă. Or, atât doctrina de specialitate[4], cât şi practica judiciară converg asupra concluziei că elementele esențiale ale contractului de muncă nu pot fi modificate sau înlocuite unilateral, cu excepțiile prevăzute expres şi limitativ de lege (de exemplu, delegarea şi detaşarea).

Chiar dacă nu i se poate reproşa angajatului apariția situației de invaliditate, decizia de pensionare a fost emisă la cererea şi cu acceptul său, ceea ce se poate traduce prin faptul că, implicit, acesta a acceptat ipoteza în care actualul angajator nu poate hotărî menținerea contractului de muncă încheiat anterior. Încetarea de drept a raportului de muncă într-o atare ipoteză nu echivalează cu o încetare în mod abuziv, nelegal şi nejustificat, care să determine intervenția statului pentru a asigura salariatului exercitarea dreptului de apărare împotriva oricăror măsuri nelegale sau netemeinice. A obliga angajatorul să aibă o anumită conduită, prin raportare la incapacitatea parțială a angajatului său de a îndeplini clauzele contractuale asupra cărora s-a convenit inițial, echivalează cu o ingerință nepermisă cu privire la dreptul acestuia de a le negocia. Faptul că legislația în vigoare permite pensionarului de invaliditate de gradul III să cumuleze pensia cu salariul sau că angajatorul are obligația morală de a-i oferi unei astfel de persoane posibilitatea de a exercita o anumită activitate nu exclude realitatea că o astfel de problematică este subsecventă şi exterioară contractului individual de muncă încheiat inițial.

În acele cazuri, expres şi limitativ prevăzute de lege, în care angajatorul trebuie să îi ofere un alt loc de muncă salariatului cu privire la care s-au modificat elemente ale contractului de muncă inițial, această obligație este una de diligență, şi nu de rezultat, având în vedere faptul că o condiție sine qua non pentru un astfel de comportament este aceea a existenței în fapt a locului de muncă alternativ. Cu privire la această obligație, trebuie admis că principiul bunei-credințe, care

guvernează şi raporturile de muncă, impune angajatorului să îşi îndeplinească această obligaţie. Din punct de vedere terminologic, legiuitorul foloseşte, de regulă, în astfel de situaţii, sintagma „locuri de muncă vacante" [art. 64 alin. (1) din Codul muncii].

De asemenea, se mai apreciază că facilităţile oferite de cadrul normativ în vigoare salariaţilor, cum ar fi reglementarea flexibilă cu privire la posibilitatea acestora de a solicita angajatorului să se transfere fie de la un loc de muncă cu normă întreagă la unul cu fracţiune de normă sau invers, în cazul în care apare această oportunitate, şi obligaţia corelativă a angajatorului de a lua în considerare astfel de cereri, nu este aplicabilă pensionarului de invaliditate de gradul III, pentru care art. 69 lit. c) din Legea nr. 263/2010 stabileşte un program de lucru de maximum jumătate din timpul normal de muncă, respectiv de maximum 4 ore, determinat tocmai de pierderea a cel puţin jumătate din capacitatea de muncă. Pe de o parte, un astfel de angajat nu va putea, legal, să solicite transferul la un loc de muncă cu normă întreagă (dacă doreşte, totuşi, să lucreze mai mult de 4 ore, i se suspendă dreptul la pensia de invaliditate), iar pe de altă parte, în ipoteza în care pensionarul de invaliditate de gradul III doreşte să i se menţină postul cu normă întreagă, acesta se află într-o imposibilitate medicală obiectivă de a solicita aplicarea programului de lucru de 8 ore.

Pentru aceste motive, fără a nega pertinenţa şi valoarea analizei şi argumentelor ce fundamentează soluţia pronunţată cu votul majoritar al judecătorilor Curţii Constituţionale, potrivit opiniei separate, se consideră, totuşi, că excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 56 alin. (1) lit. c) teza a II-a, prima ipoteză din Legea nr. 53/2003 – Codul muncii trebuia să fie respinsă ca neîntemeiată.

---

[1] A se vedea, în acest sens, I.T. Ştefănescu, Tratat teoretic şi practic de drept al muncii, ediţia a IV-a revăzută şi adăugită, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2017, p. 453. În ceea ce priveşte practica instanţelor de judecată, cu titlu de exemplu, menţionăm: Curtea de Apel Bucureşti, Secţia a VII-a conflicte de muncă şi asigurări sociale, Decizia civilă nr. 1.774 din 6 aprilie 2016, în Revista Română de jurisprudenţă nr. 2/2016, pp. 118-123.

[2] A se vedea: Curtea de Apel Bucureşti, Secţia a VII-a conflicte de muncă şi asigurări sociale, Decizia civilă nr. 1.774 din 6 aprilie 2016 sau Curtea de Apel Braşov, Secţia civilă, conflicte de muncă şi asigurări sociale, decizia nr. 73/R/2010.

[3] În acest sens, a se vedea Curtea de Apel Bucureşti, Secţia a VII-a conflicte de muncă şi asigurări sociale, Decizia civilă nr. 1.109/R din 25 aprilie 2007, în L. Uţă, F. Rotaru, S. Cristescu, Încetarea contractului individual de muncă. Practică judiciară, Editura Hamangiu, Bucureşti, 2009, p. 8 şi urm.

[4] A se vedea, I.T. Ştefănescu, op. cit., p. 412; A. Ţiclea, Tratat de dreptul muncii, ediţia a X-a actualizată, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2016, p. 683.

Revista Universul Juridic ● nr. 2, februarie 2018, pp. 163-164

NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 116/06.02.2018): ART. 345 („PROCEDURA ÎN CAMERA PRELIMINARĂ") ALIN. (1) DIN NCPP

De Redacția ProLege

Decizia CCR	Actul normativ	Sumar
D.C.C. nr. 802/2017 (M. Of. nr. 116 din 6 februarie 2018)	**Art. 345 alin. (1) din NCPP**	Soluția legislativă cuprinsă în art. 345 alin. (1) din NCPP, care nu permite judecătorului de cameră preliminară, în soluționarea cererilor şi excepțiilor formulate ori excepțiilor ridicate din oficiu, să administreze alte mijloace de probă în afara *„oricăror înscrisuri noi prezentate"* este neconstituțională.
	Art. 342 din NCPP	Curtea a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 342 din NCPP.

În M. Of. nr. 116 din 6 februarie 2018, a fost publicată **Decizia CCR nr. 802/2017** din 5 decembrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 342 şi art. 345 alin. (1) din Codul de procedură penală.

Obiectul excepției de neconstituționalitate

Codul de procedură penală

*„Art. 342 („*Obiectul procedurii în camera preliminară*")*

Obiectul procedurii camerei preliminare îl constituie verificarea, după trimiterea în judecată, a competenței şi a legalității sesizării instanței, precum şi verificarea legalității administrării probelor şi a efectuării actelor de către organele de urmărire penală".

„Art. 345 („Procedura în camera preliminară")

(1) La termenul stabilit conform art. 344 alin. (4), judecătorul de cameră preliminară soluționează cererile şi excepțiile formulate ori excepțiile ridicate din oficiu, în camera de consiliu, pe baza lucrărilor şi a materialului din dosarul de urmărire penală şi a oricăror

înscrisuri noi prezentate, ascultând concluziile părților şi ale persoanei vătămate, dacă sunt prezente, precum şi ale procurorului".

D.C.C. nr. 802/2017

Prin Decizia pronunțată în şedința din 5 decembrie 2017, Curtea Constituțională, cu unanimitate de voturi a ***admis*** excepția de neconstituționalitate formulată în Dosarul nr. 1.915/3/2017/a1 al Tribunalului Bucureşti – Secția I penală şi a constatat că **soluția legislativă cuprinsă în art. 345 alin. (1) din Codul de procedură penală, care nu permite judecătorului de cameră preliminară, în soluționarea cererilor şi excepțiilor formulate ori excepțiilor ridicate din oficiu, să administreze alte mijloace de probă în afara *„oricăror înscrisuri noi prezentate"* este neconstituțională.**

De asemenea, în cadrul aceleiaşi şedințe Curtea, cu unanimitate de voturi**,** a ***respins***, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 342 din Codul de procedură penală.

În motivarea soluției de admitere, Curtea a reținut că dispozițiile art. 345 alin. (1) din Codul de procedură penală, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 75/2016, limitează mijloacele de probă ce pot fi administrate în procedura de cameră preliminară, în vederea verificării legalității administrării probelor, doar la „înscrisurile noi prezentate", revenindu-se, în acest fel, la constatarea formală a legalității probelor, astfel cum s-a reținut în Decizia nr. 641 din 11 noiembrie 2014, publicată în M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014.

Totodată, Curtea a constatat că dispozițiile art. 345 alin. (1) din Codul de procedură penală, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 75/2016, limitează exercițiul procesual al judecătorului de cameră preliminară, independența sa în realizarea actului de justiție, pe de o parte, şi încalcă dreptul la apărare şi dreptul la un proces echitabil al părților şi persoanei vătămate, în componenta sa referitoare la egalitatea armelor, pe de altă parte.

Revista Universul Juridic ● nr. 2, februarie 2018, pp. 165-166

NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 120/07.02.2018): ART. 35 ALIN. (2) DIN STATUTUL CORPULUI DIPLOMATIC ŞI CONSULAR AL ROMÂNIEI

De ***Redacția ProLege***

Decizia CCR	Actul normativ	Sumar
D.C.C. nr. 840/2017 (M. Of. nr. 120 din 7 februarie 2018)	**Art. 35 alin. (2) din Legea nr. 269/2003**	Dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 269/2003 privind Statutul Corpului diplomatic şi consular al României sunt neconstituționale.

În M. Of. nr. 120 din 7 februarie 2018, a fost publicată Decizia nr. 840/2017 din 14 decembrie 2017, cu privire la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 35 alin. (2) din Legea nr. 269/2003 privind Statutul Corpului diplomatic şi consular al României.

Obiectul excepției de neconstituționalitate

Legea nr. 269/2003
„Art. 35
(…)
(2) Comisia pentru trimiterea în misiune permanentă în străinătate, precum şi condițiile şi modalitățile de desfăşurare a concursului se stabilesc prin ordin al ministrului afacerilor externe”.

D.C.C. nr. 840/2017

Prin Decizia nr. 840/2017, Curtea Constituțională, cu majoritate de voturi, a ***admis*** excepția de neconstituționalitate, formulată în Dosarul nr. 47.020/3CAF/2012* al Curții de Apel Bucureşti – Secția a VIII-a contencios administrativ şi fiscal, şi a constatat că **dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 269/2003 privind Statutul Corpului diplomatic şi consular al României sunt neconstituționale.**

În argumentarea soluției pronunțate, Curtea a reținut că aspectele care cad sub incidența normei criticate vizează elemente esențiale ale raporturilor de serviciu, care se referă în mod intrinsec la statutul juridic al membrilor Corpului diplomatic şi consular al României, astfel încât nu pot fi reglementate decât prin lege organică, potrivit art. 73 alin. (3) lit. j) din Constituție. Or, prin delegarea unei atribuții ce aparține în exclusivitate legiuitorului către un membru al Guvernului, sunt încălcate şi prevederile art. 1 alin. (4) din Constituție referitor la principiul separației şi echilibrului puterilor în stat, precum şi art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta sa referitoare la previzibilitatea şi accesibilitatea legii.

Revista Universul Juridic ● nr. 2, februarie 2018, pp. 167-172

NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 146/15.02.2018): UNELE DISPOZIȚII DIN LEGEA PENTRU MODIFICAREA ŞI COMPLETAREA LEGII NR. 304/2004 PRIVIND ORGANIZAREA JUDICIARĂ

De ***Redacția ProLege***

Decizia CCR	Actul normativ	Sumar
D.C.C. nr. 33/2018 (M. Of. nr. 146 din 15 februarie 2018)	**Art. I pct. 14, 18 şi 22 din Legea pentru modificarea şi completarea Legii nr. 304/2004**	Dispozițiile art. I pct. 2, 4, 29 şi 61 din Legea pentru modificarea şi completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară sunt neconstituționale.

În M. Of. nr. 146 din 15 februarie 2018, a fost publicată **Decizia CCR nr. 33/2018** din 23 ianuarie 2018 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea şi completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară.

Obiectul excepției de neconstituționalitate

Dispozițiile Legii pentru modificarea şi completarea Legii nr. 304/2004 privind **organizarea judiciară.**

D.C.C. nr. 33/2018

Prin Decizia nr. 33/2018 din 23 ianuarie 2018, Curtea Constituțională, cu unanimitate de voturi, a ***admis*** obiecția de neconstituționalitate, formulată de un număr de 29 de senatori, respectiv Înalta Curte de Casație şi Justiție, constituită în Secții Unite, şi a constatat că **dispozițiile art. I pct. 2, 4, 29 şi 61 din Legea pentru modificarea şi completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară sunt neconstituționale.**

De asemenea, cu majoritate de voturi, Curtea a ***respins*** obiecția de neconstituționalitate formulată de aceiaşi autori şi a constatat că celelalte dispoziții ale Legii pentru modificarea şi completarea Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară sunt constituționale în raport de criticile formulate.

În motivarea deciziei pronunțate, Curtea a reținut faptul că dispozițiile art. I pct. 2, cu referire la art. 2 alin. (2) din Legea nr. 304/2004, creează paralelisme normative, preluând soluții legislative deja existente în actul normativ, ceea ce este de natură a-i afecta structura, concizia şi unitatea conceptelor pe care acesta le utilizează, şi abrogă soluția legislativă aflată în vigoare care enumeră expres, în cuprinsul Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, instanțele judecătoreşti care înfăptuiesc justiția. Prin urmare, Curtea a constatat că aceste dispoziții sunt neconstituționale prin raportare la prevederile art. 1 alin. (5) şi art. 126 din Constituție.

În plus, Curtea a mai arătat faptul că dispozițiile art. I pct. 4, cu referire la art. 9 din Legea nr. 304/2004, creează incertitudine cu privire la emitentul hotărârilor ce pot fi atacate potrivit dispozițiilor acestui articol, nefiind clar dacă este vorba despre secții ale Consiliului Superior al Magistraturii, secții ale unor instanțe de judecată sau secții ale altor organisme sau autorități. Reglementarea ar avea înțeles numai din analiza evoluției conținutului normativ al art. 9, deci exclusiv din interpretarea istorică a normei, însă o atare posibilitate este de neconceput din perspectiva exigențelor de calitate pe care Constituția le stabileşte cu privire la o lege în vigoare, astfel că norma, în noua redactare, aduce atingere art. 1 alin. (5) din Constituție, din perspectiva lipsei de claritate şi previzibilitate.

Potrivit constatărilor Curții, dispozițiile art. I pct. 29 introduc un nou alineat – alin. (1^3) – în cadrul art. 54 din Legea nr. 304/2004, care stabileşte compunerea din 2 judecători a unor complete de judecată. Dispozițiile în vigoare prevăd, la alin. (1^1) şi (1^2), compunerea acestor complete dintr-un singur judecător. Însă, ca urmare a modificării operate, legiuitorul nu abrogă decât dispozițiile alin. (1^1) al art. 54 [art. I pct. 28 din legea supusă controlului de constituționalitate] cu privire completele de judecată care soluționează contestațiile formulate împotriva hotărârilor pronunțate de către judecătorii de drepturi şi libertăți şi cei de cameră preliminară de la judecătorii şi tribunale, dispozițiile alin. (1^2) rămânând nemodificate. Prin urmare, compunerea completului de judecată care soluționează contestațiile formulate împotriva hotărârilor pronunțate în materie penală în cursul judecății în primă instanță de către judecătorii şi tribunale este reglementată de dispozițiile art. 54 prin două norme diferite: un singur judecător – alin. (1^2), respectiv doi judecători – alin. (1^3). Or, într-o atare situație, Curtea a reținut că, întrucât dispozițiile art. I pct. 29 creează incertitudine în procesul de aplicare a legii, ele încalcă art. 1 alin. (5) din Constituție, din perspectiva lipsei de claritate şi previzibilitate a normei legale.

În această argumentaţie de arată şi faptul că dispoziţiile art. I pct. 61 vizează posibilitatea preşedintelui curţii de apel de a dispune ca, la instanţele cu volum mare de activitate din circumscripţia curţii de apel, să fie încadrate persoane, foşti judecători care şi-au încetat activitatea din motive neimputabile, pentru redactarea proiectelor de hotărâri judecătoreşti. Curtea a reţinut că redactarea hotărârii judecătoreşti, actul final şi de dispoziţie al instanţei prin care se soluţionează cu autoritate de lucru judecat litigiul dintre părţi, este rezultatul activităţii de deliberare, desfăşurată în secret, la care participă doar judecătorii care au calitatea de membri ai completului în faţa căruia a avut loc dezbaterea. Motivarea hotărârii judecătoreşti este un act inerent funcţiei judecătorului cauzei, constituie expresia independenţei sale şi nu poate fi transferată către o terţă persoană. Motivarea nu constituie doar premisa unei bune înţelegeri a hotărârii, dar şi garanţia acceptării sale de către justiţiabil, care se va supune actului de justiţie având încrederea că nu este un act arbitrar. Ea reprezintă un element esenţial al hotărârii judecătoreşti, o puternică garanţie a imparţialităţii judecătorului şi a calităţii actului de justiţie, precum şi o premisă a exercitării corespunzătoare de către instanţa superioară a atribuţiilor de control judiciar de legalitate şi temeinicie. Or, în condiţiile în care hotărârea judecătorească ar fi redactată/motivată de o altă persoană decât judecătorul cauzei, justiţiabilul este lipsit tocmai de aceste garanţii. În consecinţă, Curtea a constatat că dispoziţiile legale criticate sunt neconstituţionale, contravenind dispoziţiilor art. 21 alin. (3), art. 124 şi art. 126 alin. (1) din Constituţie.

De asemenea, împrejurarea că dispoziţiile art. I pct. 61 fac trimitere la un act adoptat de Consiliul Superior al Magistraturii prin care se va stabili procedura pe baza căreia vor fi încadrate aceste persoane, precum şi criteriile pentru identificarea situaţiilor în care este necesară „colaborarea" cu foştii judecători determină imprevizibilitatea textului şi îl viciază suplimentar prin raportare la dispoziţiile art. 1 alin. (4) şi (5) şi în art. 73 alin. (3) lit. l) din Constituţie.

În fine, conform menţiunilor Curţii, criticile referitoare la neconstituţionalitatea extrinsecă a Legii pentru modificarea şi completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, în ansamblul ei, precum şi obiecţiile de neconstituţionalitate intrinsecă referitoare la celelalte dispoziţii criticate (art. I pct. 5, 14, 26, 30, 45 şi 62 din lege) au fost respinse de instanţa constituţională, ca neîntemeiate.

Într-o opinie separată se precizează, cu privire la critica intrinsecă de neconstituţionalitate referitoare la înfiinţarea, în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, a Secţiei pentru Investigarea Infracţiunilor din Justiţie, având o competenţă materială după calitatea persoanei (judecător sau procuror, inclusiv judecător sau procuror militar şi membri ai Consiliului Superior al Magistraturii) – critică formulată atât de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie constituită în Secţii Unite, cât şi de grupul parlamentar al P.N.L. – apreciem că dispoziţiile art. I pct. 45 din legea supusă controlului de constituţionalitate – prin

care este introdusă în cuprinsul Legii nr. 304/2004 o nouă secțiune, secțiunea 2^1, vizând înființarea Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție (art. 88^1-88^9) – încalcă prevederile art. 16 alin. (1) şi ale art. 148 alin. (2) şi (4) din Constituție.

31. În ansamblu, criticile sunt formulate din perspectiva efectelor pe care instituirea acestei noi structuri de parchet le are asupra competențelor altor structuri de parchet deja existente, din perspectiva faptului că reglementează norme care țin de statutul procurorului, din perspectiva creării unui regim discriminatoriu, neîntemeiat pe criterii obiective şi raționale, vizând, totodată, şi modul de reglementare a instituției procurorului-şef al acestei secții, precum şi a competenței procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție de a soluționa conflictele de competență ivite între structurile Ministerului Public. Astfel, se susține că, prin înființarea Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție, este limitat rolul Direcției Naționale Anticorupție în combaterea corupției şi, drept consecință, sunt încălcate recomandările Comisiei Europene cuprinse în rapoartele Mecanismului de Cooperare şi de Verificare (MCV) şi, implicit, prevederile art. 148 alin. (2) şi (4) din Constituție.

Astfel, constatăm că dispozițiile legale criticate consacră posibilitatea înființării unei structuri de investigare a infracțiunilor exclusiv pentru categoria profesională a magistraților, în condițiile în care în România nu mai există nicio altă categorie profesională cu privire la care să funcționeze un organ de anchetă specializat. Prin urmare, spre deosebire de ceilalți cetățeni ai României, judecătorilor şi procurorilor, inclusiv judecătorilor şi procurorilor militari şi membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, le este aplicat un tratament juridic diferit, prin reglementarea cercetării infracțiunilor ce s-ar comite de către aceştia de către o structură specială de parchet. Această situație nu-şi găseşte justificare în exigențele constituționale consacrate de art. 16 alin. (1) din Constituție potrivit căruia „Cetățenii sunt egali în fața legii şi a autorităților publice, fără privilegii şi fără discriminări". Cu privire la incidența art. 16 alin. (1) din Constituție, reținem că, sub aspectul asigurării egalității în drepturi, Curtea Constituțională a statuat, în jurisprudența sa, că principiul egalității în fața legii, consacrat de prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție, presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. El nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite. În consecință, un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii şi a autorităților publice [Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994 (M. Of. nr. 69 din 16 martie 1994), Decizia nr. 86 din 27 februarie 2003 (M. Of. nr. 207 din 31 martie 2003), Decizia nr. 89 din 27 februarie 2003 (M. Of. nr. 200 din 27 martie 2003), Decizia nr. 1.615 din 20 decembrie 2011 (M. Of. nr. 99 din 8 februarie 2012), Decizia nr. 540 din 12 iulie 2016 (M. Of. nr. 841 din 24 octombrie

2016, parag. 21), Decizia nr. 2 din 17 ianuarie 2017 (M. Of. nr. 324 din 5 mai 2017, parag. 22), şi Decizia nr. 18 din 17 ianuarie 2017 (M. Of. nr. 312 din 2 mai 2017, parag. 22)].

De asemenea, Curtea Constituțională – făcând referire la jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (hotărârile din 23 iulie 1968, 13 iunie 1979, 28 noiembrie 1984, 28 mai 1985, 16 septembrie 1996, 18 februarie 1999 şi, respectiv, 6 iulie 2004, pronunțate în cauzele „Aspecte privind regimul lingvistic în şcolile belgiene" împotriva Belgiei, paragraful 10, Marckx împotriva Belgiei, paragraful 33, Rasmussen împotriva Danemarcei, paragrafele 35, 38 şi 40, Abdulaziz, Cabales şi Balkandali împotriva Regatului Unit, paragraful 72, Gaygusuz împotriva Austriei, paragraful 42, Larkos împotriva Cipru, paragraful 29, şi, respectiv, Bocancea şi alții împotriva Moldovei, paragraful 24) – a reținut că o deosebire de tratament juridic este discriminatorie atunci când nu este justificată în mod obiectiv şi rațional, aceasta însemnând că nu urmăreşte un scop legitim sau nu păstrează un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite şi obiectivul avut în vedere [Decizia nr. 270 din 23 aprilie 2015 (M. Of. nr. 420 din 12 iunie 2015, parag. 25)].

Din analiza procesului legislativ constatăm că expunerea de motive care a însoțit propunerea legislativă pentru modificarea şi completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară justifică reglementarea criticată numai printr-o simplă enunțare: „se impune înființarea unei direcții (s.n. secție) speciale, în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție, care să investigheze infracțiunile săvârşite de magistrați", fără a se face nicio referire la necesitatea înființării unei astfel de structuri şi la scopul urmărit de legiuitor. O structură specială poate fi justificată doar în măsura în care se constată/este evidentă existența unei probleme speciale. Practic, se induce ideea că există o problemă de infracționalitate în rândul magistraților care necesită o atenție specială. De asemenea, observăm că nici analiza noii reglementări în ansamblu nu relevă elemente care să conducă la evidențierea scopului avut în vedere pentru înființarea secției speciale. O astfel de necesitate s-ar fi putut desprinde numai în situația existenței unui instrument de prezentare şi motivare, care, în acord cu art. 31 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative (rep. M. Of. nr. 260 din 21 aprilie 2010), ar fi evidențiat cerințele care reclamă intervenția normativă, cu referire specială la insuficiențele şi neconcordanțele reglementărilor în vigoare; principiile de bază şi finalitatea reglementărilor propuse, cu evidențierea elementelor noi; impactul asupra sistemului juridic prin implicațiile pe care noua reglementare le are asupra legislației în vigoare; consultările derulate în vederea elaborării proiectului de act normativ; activitățile de informare publică privind elaborarea şi implementarea proiectului de act normativ, precum şi măsurile de implementare. Totodată, potrivit art. 7 alin. (3^1) din Legea nr. 24/2000, introdus prin art. I pct. 1 din Legea

nr. 29/2011 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative (M. Of. nr. 182 din 15 martie 2011), „Propunerile legislative, proiectele de legi şi celelalte proiecte de acte normative vor fi însoțite, în mod obligatoriu, de o evaluare preliminară a impactului noilor reglementări asupra drepturilor şi libertăților fundamentale ale omului”. Aceasta reprezintă un set de activități şi proceduri realizate cu scopul de a asigura o fundamentare adecvată a inițiativelor legislative, în vederea, atât a evaluării impactului legislației specifice în vigoare la momentul elaborării proiectului de act normativ, cât şi a evaluării impactului politicilor publice pe care proiectul de act normativ le implementează.

Revista Universul Juridic ● nr. 2, februarie 2018, pp. 173-174

NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 157/20.02.2018): UNELE DISPOZIȚII DIN LEGEA PENTRU MODIFICAREA ŞI COMPLETAREA STATUTULUI FUNCȚIONARILOR PUBLICI

De ***Redacția ProLege***

Decizia CCR	Actul normativ	Sumar
D.C.C. nr. 32/2018 (M. Of. nr. 157 din data de 20 februarie 2018)	**Art. I pct. 14, 18 şi 22 din Legea pentru modificarea şi completarea Statutului funcționarilor publici**	Dispozițiile art. I pct. 14, 18 şi 22 din Legea pentru modificarea şi completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici sunt neconstituționale.

În M. Of. nr. 157 din data de 20 februarie 2018, a fost publicată **Decizia Curții Constituționale nr. 32/2018** din 23 ianuarie 2018 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea şi completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici.

Obiectul excepției de neconstituționalitate

Dispozițiile Legii pentru **modificarea şi completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici.**

D.C.C. nr. 32/2018

Prin Decizia nr. 32/2018 din 23 ianuarie 2018, Curtea Constituțională, cu unanimitate de voturi, a ***admis*** obiecția de neconstituționalitate, formulată de Preşedintele României, şi a constatat că **dispozițiile art. I pct. 14, 18 şi 22 din Legea pentru modificarea şi completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici sunt neconstituționale.**

De asemenea, cu majoritate de voturi, Curtea a ***respins*** obiecția de neconstituționalitate formulată de acelaşi autor şi a constatat că dispozițiile art. I pct. 27 din Legea pentru modificarea şi completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici sunt constituționale în raport de criticile formulate.

În motivarea deciziei pronunțate, Curtea a reținut faptul că dispozițiile cuprinse în art. I pct. 18 şi 22 din legea supusă controlului încalcă principiul constituțional al egalității în drepturi, întrucât prin abrogarea măsurii administrative a suspendării raportului de serviciu în cazul trimiterii în judecată, în cadrul unui proces penal, în ceea ce priveşte persoanele care au calitatea de funcționari publici, în temeiul Legii nr. 188/1999, se creează un privilegiu, contrar prevederilor consacrate de art. 16 din Constituție. Mai mult, posibilitatea lăsată acestor persoane de a continua să exercite prerogativele de funcționari publici, cu toate drepturile şi responsabilitățile pe care exercițiul autorității de stat le implică, în condițiile în care s-ar afecta activitatea şi imaginea publică a autorității, contravine principiului statului drept şi principiului supremației Constituției şi al obligativității respectării legilor, consacrate de art. 1 alin. (3) şi (5) din Legea fundamentală, şi vulnerabilizează încrederea cetățenilor în autoritățile statului.

În plus, Curtea a mai arătat faptul că dispozițiile art. I pct. 14 din legea supusă controlului de constituționalitate introduc posibilitatea Agenției Naționale a Funcționarilor Publici de a delega autorităților sau instituțiilor publice, în condițiile legii, prin ordin al preşedintelui, competența de a organiza concursuri de recrutare şi promovare pentru ocuparea funcțiilor publice de execuție, a funcțiilor publice de conducere de şef serviciu şi şef birou, precum şi a funcțiilor publice specifice asimilate acestora. Or, în condițiile în care ANFP nu are competența proprie în organizarea unor astfel de concursuri, ea nu poate delega o competență pe care nu o deține. Mai mult, întrucât autoritatea sau instituția publică are competența organizării acestor concursuri în temeiul legii, această competență nu îi poate fi delegată printr-un act administrativ al preşedintelui ANFP. Prin urmare, prezența în acelaşi act normativ (acelaşi articol) a două soluții legislative contradictorii determină caracterul ambiguu al textului, împrejurare de natură a contraveni principiului legalității consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta sa referitoare la claritatea şi previzibilitatea normei.

Revista Universul Juridic ● nr. 2, februarie 2018, pp. 175-176

NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 175/23.02.2018): ART. 352 („PUBLICITATEA ŞEDINȚEI DE JUDECATĂ") ALIN. (11) ŞI ALIN. (12) DIN CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ – SINTAGMELE „INSTANȚA SOLICITĂ" ŞI „AUTORITATEA EMITENTĂ"

De ***Redacția ProLege***

Decizia CCR	Actul normativ	Sumar
D.C.C. nr. 21/2018	**Art. 352 alin. (11) şi alin. (12) din Codul de procedură penală**	Sintagma *„instanța solicită"* cu raportare la sintagma *„permiterea accesului la cele clasificate de către apărătorul inculpatului"* din cuprinsul dispozițiilor art. 352 alin. (11) din Codul de procedură penală este neconstituțională. De asemenea sintagma *„autoritatea emitentă"* din cuprinsul dispozițiilor art. 352 alin. (12) din Codul de procedură penală este şi ea neconstituțională.

În M. Of. nr. 175 din 23 februarie 2018, a fost publicată Decizia nr. 21/2018 din 18 ianuarie 2018, cu privire la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor **art. 352 alin. (11) şi alin. (12) din Codul de procedură penală**.

Obiectul excepției de neconstituționalitate

Art. 352 („Publicitatea şedinței de judecată") alin. (11) şi (12) Codul de procedură penală

„(11) În cazul în care informațiile clasificate cuprinse în dosar sunt esențiale pentru soluționarea cauzei, instanța solicită, de urgență, după caz, declasificarea totală, declasificarea parțială sau trecerea într-un alt grad de clasificare şi permiterea accesului la acestea de către apărătorul inculpatului.

(12) Dacă autoritatea emitentă nu declasifică total sau parțial ori nu permite accesul la informațiile clasificate apărătorului inculpatului, acestea pot servi la aflarea adevărului

numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte şi împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauză".

D.C.C. nr. 21/2018

Prin Decizia nr. 21/2018 din 18 ianuarie 2018, Curtea Constituțională, cu unanimitate de voturi a ***admis*** excepția de neconstituționalitate formulată de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție – Direcția Națională Anticorupție, şi a constatat că: **sintagma *„instanța solicită"* cu raportare la sintagma *„permiterea accesului la cele clasificate de către apărătorul inculpatului"* din cuprinsul dispozițiilor art. 352 alin. (11) din Codul de procedură penală este neconstituțională**, de asemenea **sintagma *„autoritatea emitentă"* din cuprinsul dispozițiilor art. 352 alin. (12) din Codul de procedură penală este şi ea neconstituțională**.

În motivarea soluției pronunțate, Curtea a reținut că soluția legislativă criticată condiționează folosirea informațiilor clasificate, calificate de judecător ca fiind esențiale pentru soluționarea procesului penal şi cu privire la care apreciază incidența dreptului de informare a inculpatului, deci pe care judecătorul le califică drept probe în dosarul cauzei, de permisiunea autorității publice care a clasificat informația (autoritatea emitentă) de a acorda accesul la aceste informații.

Or, protecția informațiilor clasificate nu poate avea caracter prioritar față de dreptul la informare al acuzatului şi față de garanțiile dreptului la un proces echitabil ale tuturor părților din procesul penal, decât în condiții expres şi limitativ prevăzute de lege. Restrângerea dreptului la informare poate avea loc doar atunci când are la bază un scop real şi justificat de protecția unui interes legitim privind drepturile şi libertățile fundamentale ale cetățenilor sau siguranța națională, iar ***decizia de refuz a accesului la informațiile clasificate trebuie să aparțină întotdeauna unui judecător***.

De altfel, Curtea a reținut că însăşi Directiva 2012/13/UE privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale prevede, la art. 7 alin. (4), că *„Statele membre se asigură că, în conformitate cu dispozițiile dreptului intern, decizia prin care se refuză accesul la anumite materiale* [n.n. clasificate] *în conformitate cu prezentul alineat este luată de o autoritate judiciară sau poate face, cel puțin, obiectul controlului judiciar"*.

Pe cale de consecință, Curtea a constatat că dispozițiile art. 352 alin. (11) şi (12) din Codul de procedură penală, în redactarea actuală, contravin dreptului la un proces echitabil, prevăzut de art. 21 alin. (3) din Constituție, precum şi principiului unicității, imparțialității şi al egalității justiției pentru toți, prevăzut de art. 16 alin. (1) şi (2) şi de art. 124 alin. (2) din Constituție.

Decizia este definitivă şi general obligatorie şi se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului şi instanței care a sesizat Curtea Constituțională, respectiv Înaltei Curți de Casație şi Justiție – Secția penală – Judecătorul de cameră preliminară.

Pentru a vedea respectivul comunicat, vizitați site-ul CCR (*www.ccr.ro*).

Revista Universul Juridic ● nr. 2, februarie 2018, pp. 177-178

NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 177/26.02.2018): ART. 102 („EXCLUDEREA PROBELOR OBȚINUTE ÎN MOD NELEGAL") ALIN. (3) DIN NCPP – SINTAGMA „EXCLUDEREA PROBEI"

De ***Redacția ProLege***

Decizia CCR	Actul normativ	Sumar
D.C.C. nr. 22/2018	**Art. 102 alin. (3) din NCPP**	Dispozițiile art. 102 alin. (3) din Codul de procedură penală sunt constituționale în măsura în care prin sintagma „excluderea probei", din cuprinsul lor, se înțelege şi eliminarea mijloacelor de probă din dosarul cauzei.

În M. Of. nr. 177 din 26 februarie 2018, a fost publicată **Decizia nr. 22/2018** din 18 ianuarie 2018, cu privire la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor **art. 102 alin. (3) din Codul de procedură penală**.

Obiectul excepției de neconstituționalitate

Art. 102 („Excluderea probelor obținute în mod nelegal") alin. (3) Codul de procedură penală

„(3) Nulitatea actului prin care s-a dispus sau autorizat administrarea unei probe ori prin care aceasta a fost administrată determină excluderea probei".

D.C.C. nr. 22/2018

Prin Decizia nr. 22/2018 din 18 ianuarie 2018, Curtea Constituțională, cu unanimitate de voturi a ***admis*** excepția de neconstituționalitate formulată în Dosarul nr. 11.523/63/2015 al Tribunalului Dolj – Secția penală şi pentru cauze cu minori, şi a constatat că: **dispozițiile art. 102 alin. (3) din Codul de procedură**

penală sunt constituționale în măsura în care prin sintagma *„excluderea probei"*, din cuprinsul lor, se înțelege şi eliminarea mijloacelor de probă din dosarul cauzei.

Curtea a reținut că accesul permanent al judecătorului învestit cu soluționarea cauzei penale la mijloacele materiale de probă declarate nule (nulitate absolută sau relativă) nu poate avea ca efect decât o readucere în atenția judecătorului, respectiv o reîmprospătare a memoriei acestuia cu informații care pot fi de natură a-i spori convingerile referitoare la vinovăția/nevinovăția inculpatului, dar pe care nu le poate folosi, în mod legal, în soluționarea cauzei. Aşa fiind, excluderea juridică a probelor obținute în mod nelegal şi declarate nule în procesul penal, în lipsa înlăturării acestora din dosarele penale, este insuficientă pentru o garantare efectivă a prezumției de nevinovăție a inculpatului şi a dreptului la un proces echitabil al acestuia.

În consecință, Curtea a constatat încălcarea art. 21 alin. (3) şi a art. 23 alin. (11) din Constituție.

De asemenea, cu aceeaşi ocazie, Curtea ***a respins***, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 345 alin. (3) şi art. 346 alin. (4) din Codul de procedură penală, excepție ridicată în acelaşi dosar.